

POSTANOWIENIE

Dnia 28 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku I. K.

przy uczestnictwie W. K. i T. K.

o nabycie własności nieruchomości przez zasiedzenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 grudnia 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Okręgowego w P.

z dnia 2 marca 2017 r., sygn. akt IV Ca [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki T. K. kwotę 900 (dziewięćset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego,

3) przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w P. na rzecz adwokata J. G. kwotę 600 (sześćset) złotych powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, iż wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia tych wymagań. Zdaniem skarżącego w niniejszej sprawie występuje istotne zagadnienie prawne w postaci konieczności zajęcia przez Sąd Najwyższy stanowiska co do zakresu i sposobu posiadania udziału w nieruchomości innego współwłaściciela, które prowadziłyby do zasiedzenia udziału.

Uzasadnienie wniosku zostało ograniczone do sformułowania powyższego zagadnienia. Skarżący nie wskazał na tle, jakich przepisów owe zagadnienie

występuje i nie zawarł żadnego wyводу prawnego, wskazującego na konieczność wypowiedzenia się w tym przedmiocie przez Sąd Najwyższy. Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wskazywano, że możliwe jest zasiedzenie idealnego udziału we współwłasności nieruchomości między współwłaścicielami, przy spełnieniu jednak ściśle określonych warunków. Przyjmuje się, że do takiej zmiany charakteru władztwa konieczne jest wyraźne zamanifestowanie woli władania wyłącznie dla siebie i z wolą odsunięcia od realizacji praw do rzeczy innych współwłaścicieli ponad realizację uprawnień z art. 206 k.c. i uzewnętrznienie tej zmiany wobec innych współwłaścicieli. O posiadaniu samoistnym współwłaściciela nieruchomości nie przesądza sam fakt samodzielnego wykonywania uprawnień i ponoszenia ciężarów związanych z korzystaniem z nieruchomości, a nawet pokrywanie przez niego kosztów remontów i modernizacji. Niewykonywanie prawa posiadania przez innego współwłaściciela nie uprawnia do wniosku, że współwłaściciel posiadający przejął rzecz w samoistne posiadanie w zakresie jego uprawnień. Surowe wymagania wobec współwłaściciela zmieniającego zakres posiadania samoistnego uzasadnione są bezpieczeństwem stosunków prawnych i ochroną własności, która narażona byłaby na uszczerbek, gdyby współwłaściciel - uprawniony do współposiadania całości mógł łatwo doprowadzić do utraty praw pozostałych współwłaścicieli, powołując się na zmianę swojej woli, a więc elementu subiektywnego (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 października 1997 r., II CKN 408/97, OSNC 1998, nr 4, poz. 61, z dnia 11 października 2002 r., I CKN 1009/00, nie publ., z dnia 7 stycznia 2009 r., II CSK 405/08, nie publ., z dnia 29 czerwca 2010 r., III CSK 300/09, nie publ., z dnia 20 września 2012 r., IV CSK 117/12, nie publ., i z dnia 2 marca 2012 r., II CSK 249/11, nie publ.). Nie zachodzi zatem potrzeba ponownej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym przedmiocie.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie*, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami albo jego wydania w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Natomiast skarżący przedstawiając,

jako okoliczność uzasadniająca rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (por. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100 i z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Skonfrontowanie zaskarżonego orzeczenia z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na stwierdzenie, by spełniona została przesłanka oczywistej zasadności skargi, o której mowa wyżej. Oczywistej zasadności skargi skarżący upatrywał w rażącym naruszeniu przez Sąd Okręgowy art. 172 § 1 i § 2 w zw. z art. 206 i art. 209 k.c. poprzez błędne przyjęcie, że nie wykazał, iż po śmierci ojca przejął obowiązki związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego.

Skarżący nie uwzględnił, że w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, a podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Istota zarzutów, z którymi skarżący wiąże oczywistą zasadność skargi polega na zakwestionowaniu poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, w oparciu o które Sądy obu instancji przyjęły, że wnioskodawca nie zmanifestował w sposób przekonywujący otoczenie, zmiany charakteru władania udziałem spadkowym należącym do T. K. .

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 5 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym od dnia 27 października 2016 r. (Dz. U. z 2015, poz. 1804 ze zm.), a o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 11 pkt 1 w zw. z § 8 pkt 5 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia

3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016, poz. 1714),

jw

l.n